

PRITARTA
Jonavos rajono savivaldybės
tarybos 2018 m. birželio d.
sprendimu Nr. 1 TS-

PATVIRTINTA
Jonavos vaikų lopšelio-darželio
„Žilvitis“ direktoriaus
2018 m. d.
įsakymu Nr.

JONAVOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽILVITIS“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA „MŪSŲ ŠAKNYS IR APLINKA“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Informacija apie įstaigą

<u>Švietimo teikėjo pavadinimas</u>	Jonavos vaikų lopšelis-darželis „Žilvitis“
<u>Teisinė forma</u>	savivaldybės biudžetinė įstaiga
<u>Adresas</u>	A. Kulviečio g. 12, LT-55214 Jonava
<u>E. paštas</u>	<i>zilvitis@meganet.lt</i>
<u>Telefonas/Faksas</u>	8 349 65085, 8 349 31037
<u>Įkūrimo data</u>	1992 m. balandžio 6 d.
<u>Lopšelio-darželio steigėjas</u>	Jonavos rajono savivaldybės taryba, Žeimių g.13, LT – 55158

Vaikai ir jų poreikiai

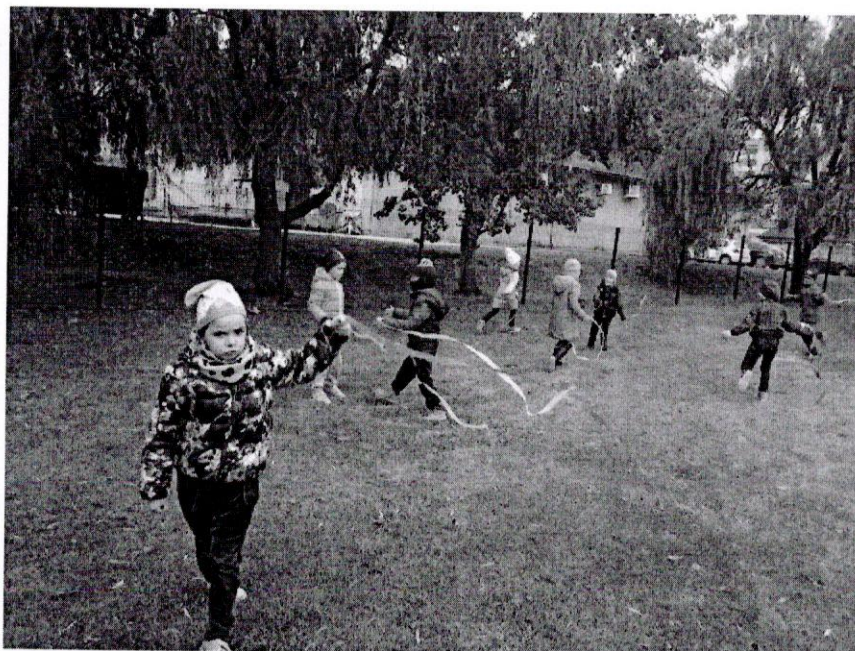
Jonavos vaikų lopšelio-darželio „Žilvitis“ ikimokyklinio ugdymo(si) programa „Mūsų šaknys ir aplinka“ yra orientuota į vaiko poreikių tenkinimą įvairiais amžiaus tarpsniais. Kiekvienas vaikas vystosi individualiai. Anot J.Piaget, „vaiko vystymosi raidos etapų negalime pažeisti – nei skubinti, nei lėtinti – vaiko galios turi atsiskleisti natūraliai“.

Sveikas ikimokyklinukas visada pilnas energijos, nori žaisti, mokytis, bėgioti, kuo daugiau sužinoti ir patirti. Jis labai smalsus ir gali klausinėti be perstojo. Supanti aplinka yra jo mokytojas. Darželio aplinkoje jis kaupia socialinę patirtį, sprendžia išskylančias problemas, formuoja savo kompetencijas. Joje atskleidžiami vaiko santykiai su pasaulio reiškiniais. Tokio amžiaus ugdytiniai jau gali patys tinkamai valdyti savo kūną. Jie entuziastingai mokosi naujų įgūdžių, jeigu yra padrašinami ir turi galimybę pasipraktikuoti.

Atsižvelgiant į individualius, specialiuosius poreikius, siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius: saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos. Į vaiką orientuotoje ugdymo aplinkoje ikimokyklinukas reiškiasi kaip „gamtos dalis“ ir „kultūros kūrėjas“. Vaikas kaip „gamtos dalis“ išlaisvina savo natūralius, įgimus gebėjimus (aktyvumas, judrumas, smalsumas). Tam pasitelkiamos tokios priemonės kaip laisvi žaidimai ir kūryba. Vaikas kaip „kultūros kūrėjas“ prisitaiko prie aplinkos, pažindamas ją, aktualizuoja įgytą patirtį.

Į vaiko ugdymosi rezultatus orientuoto ugdymo proceso metu didelis dėmesys skiriamas individualiems kiekvieno vaiko poreikiams. Tokio inspiruoto, visuminio vaiko ugdymo esmė yra ta, kad ugdymo procesas apima visą vaiko esybę, jo požiūrius ir norus. Ugdomi ne tik pažintiniai, emociniai ar elgesio bruožai, bet ir vaiko troškimai. Auklėtojas yra pagalbininkas, o kiekvienas vaikas pats kuria savo gyvenimą per apmąstytus pasirinkimus ir veiksmus. Vaiko tapatybė išlieka natūrali ir tikra.

Darželio pedagogai siekdami patenkinti šiuos vaiko poreikius remiasi psichologinėmis raidos teorijomis: J.Bowlby prieraišumo, Z.Freud psichoanalitine, E.Erikson epigenetine, J.Piaget ir L.Vygotsky kognityvine, H.Gardnerio daugialypio intelekto, L.Kohlberg moralės raidos teorijomis.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje „Žilvitis“ dirba 26 pedagogai (ikimokyklinio ugdymo auklėtojos, priešmokyklinio ugdymo pedagogai, meninio ugdymo pedagogas, neformaliojo ugdymo (dailės, choreografijos, anglų k.) mokytojai, specialusis pedagogas-logopedas, socialinis pedagogas, psichologas). Iš 26 pedagogų 17 yra įgiję aukštąjį universitetinį arba neuniversitetinį išsilavinimą, 9 pedagogai turi aukštesnįjį išsilavinimą. 1 pedagogas turi auklėtojo kvalifikacinę kategoriją, 11 įgiję vyresniojo auklėtojo, 8 – auklėtojo metodininko kvalifikacines kategorijas.

Profesionalūs pedagogai, kiti specialistai siekia užtikrinti kokybiškas ir šiuolaikiškas ugdymo paslaugas, užtikrinti ugdymo prasmingumą, inovatyvumą. Įstaigos darbuotojai nuolat kelia savo kvalifikaciją seminaruose, renginiuose, aktyviai vykdo patirties sklaidą konferencijose, metodiniuose užsiėmimuose, rengia ir vykdo veiklos kryptį atspindinčius projektus, organizuoja metodines dienas. Įstaigoje sudarytos sveikatingumo ir aktyvaus judėjimo skatinimo, etnokultūros ir etnoekologijos, vaiko saviraiškos ugdymo metodinės grupės, kurios skatina pedagogo ir vaiko aktyvumą, iniciatyvumą, saviraišką, siekia saugoti ir stiprinti vaiko sveikatą, perimti kultūrinės vertybes. Vaiko gerovės komisija rūpinasi vaikų saugios ugdymo (si) aplinkos kūrimu, atlieka vaikų, turinčių specialiųjų ugdymo (si) poreikių pirminį įvertinimą.

Lopšelio-darželio „Žilvitis“ ir regiono savitumas

Jonavos miestas yra pačiame Lietuvos viduryje. Tai miestas su savo istorine praeitimi, puikiu kraštovaizdžiu ir iškilomis istorinėmis asmenybėmis – A.Kulviečiu, J.Raliu, P.Vaičiūnu ir kt. Ikimokyklinio ugdymo (si) programa kurta atsižvelgiant į reikšmingus geografinius, istorinius, kultūrinius, socialinius regiono ypatumus.

Sudarytos galimybės vaikams susipažinti su gamtos objektais, artimiausia juos supančia aplinka: Rimkų mikrorajonu, Jonavos miesto tvenkiniais, miesto dviračių takais, Neries upe, Santarvės ir Sajūdžio aikštėmis, miesto parku ir kt.

Ugdymo procesui įtaką daro ir socialinė-kultūrinė aplinka. Plėtojant vaiko įvairias kompetencijas, bendradarbiaujame su socialiniais partneriais: Jonavos miesto ir rajono ikimokyklinėmis įstaigomis, Jonavos Raimundo Samulevičiaus ir Justino Vareikio progimnazijomis, Jonavos rajono savivaldybės viešąja biblioteka, Jonavos Janinos Miščiukaitės meno mokykla, Jonavos Kultūros centru, respublikos vaikų lopšeliais-darželiais „Žilvitis“. Su šiomis įstaigomis ir institucijomis palaikomi įvairūs kultūriniai socialiniai ryšiai, vykdomi edukaciniai projektai.

Lopšelis-darželis „Žilvitis“ – atvira naujovėms, pastoviai ieškanti įvairesnių darbo metodų ir formų organizacija, teikianti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, kitas neformaliojo švietimo paslaugas:

- meninį ugdymą – dailės studija „Vaivorykštė“, vaikų folkloro ansamblis „Malūnėlis“;
- meninį ir fizinį ugdymą – judesių, plastikos, šokio grupiniai užsiėmimai;
- kalbos ir komunikavimo ugdymą – logopedo valandėlės, individualus darbas, ankstyvosios anglų kalbos valandėlės.

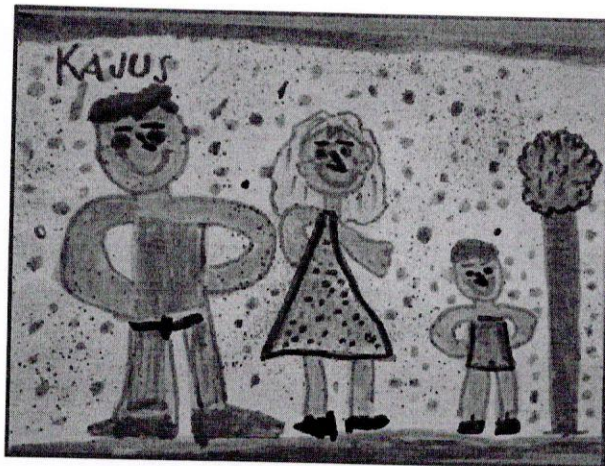
Mūsų prioritetai – gamtosauginis ugdymas, paremtas gamtosauga ir pilietiškumu, sveikatos ugdymu. Pasirinkta etnoekologinio ugdymo kryptis padeda ugdyti meilę gimtajam kraštui, pagarbą jo praeičiai, rūpestį gamta, gerumą žmonėms. Ikimokyklinio amžiaus vaiko gamtos pažinimas vyksta per emocijas – formuojamas emocinis ir vertybinis vaiko ir gamtos santykis bei visuminis (holistinis) pasaulio vaizdas. Šis vaizdas formuojamas pasitelkiant visas vaiko ugdymo sritis: kalbą, sveikatos saugojimą, meninę veiklą, žaidimą ir t.t. Ypatingas dėmesys skiriamas lietuvių liaudies etninės kultūros integracijai į vaiko ugdymą (-si).

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Mokykla yra vieninga ugdymo (si) institucija, užtikrinanti ugdymo ir socializacijos tęstinumą, galimybę sėkmingiau spręsti adaptacijos problemas, kokybišką ugdymą, tėvų (globėjų) ir pedagogų bendravimą, bendradarbiavimą, garantuojanti kokybiško ugdymo galimybes.

Tėvai – lygiaverčiai vaikų ugdytojai. Jie yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą, dalyvauja vaiko ugdymo procese kaip partneriai. Atsižvelgiant į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį, tariamasi su tėvais dėl jų vaikų ugdymosi tikslų, ugdymosi rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo. Ugdymo įstaigoje pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai.

Tėvai (globėjai) nuolat kviečiami dalyvauti sociokultūriniame įstaigos gyvenime, kartu kurti bendruomenės vertybes, kultūrą, istoriją, formuoti bendruomenės aplinką. Lopšelis-darželis – įstaiga atvira visuomenei, bendraujanti su miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigomis, bendrojo lavinimo mokyklomis, švietimo, sveikatos priežiūros, sporto, teisėsaugos, vaiko teisių ir kitomis institucijomis.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą

Atsižvelgiant į vaiką orientuoto ugdymo įgyvendinimą, labai svarbu, kad mūsų programa ir veiklos būtų paremtos holistiniu požiūriu: lanksčios ir pasižyminčios daugybe planuotų ir spontaniškų veiklų; drąsinančios vaikų sąveiką su aplinka, plečiančios jų patirtį.

Šioje programoje atskleidžiame ugdymo orientavimą į vaiko savitumą, jo poreikius, raidos dėsningumus, reikalaujančius individualaus požiūrio į vaiką ir jį supančią aplinką. Humanistinio, progresyvistinio ir pragmatinio ugdymo koncepcijos, į vaiką orientuotos ugdymo paradigmos pagrindas – išryškinti vaiką kaip laisvą asmenybę, visapusišką sąmojingą individą, galintį suvokti savo poreikius ir juos realizuoti sprendžiant realias gyvenimo problemas.

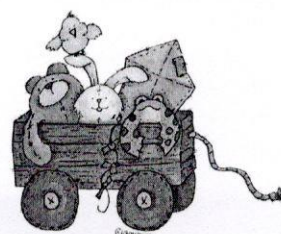
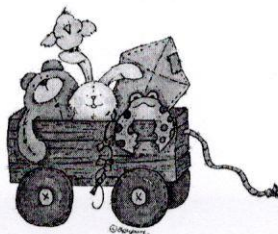
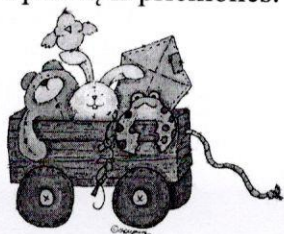
Mūsų ugdymo filosofija remiasi egzistencializmo ir fenomenologine filosofine ugdymo kryptimi, kai kiekvienas ugdytojas turi būti ir ugdytinis, o kiekvienas ugdytinis – ugdytojas. Ugdytojas ir ugdytinis mokosi vienas iš kito draugiškai bendradarbiaudami. Šios filosofijos dera su mūsų ugdymo kryptimis - etnine kultūra. Ji sukaupusi laiko patikrintas vertybes, sėkmingai prisideda prie bendrųjų ugdymo tikslų įgyvendinimo – nuo mažens ugdyti humaniškumo, doros, sveikos gyvensenos, kūrybiškumo ir kitas bendražmogiškas vertybines nuostatas, įvairius gebėjimus, padedančius tapti visaverčiu savarankišku žmogumi. Etnokultūrinis ugdymas natūraliai įsilieja į mūsų ugdymą, papildo naujomis idėjomis ir veiklomis, vaikų veiksnomis. Psichologų teigimu, poreikis mėgdžioti savo protėvių gyvenimo būdą yra genetiškai paveldėtas, kyla dėl savęs identifikavimo poreikio, kuris yra socialinio pobūdžio ir trunka visą gyvenimą. C. Rogers teigimu, šis procesas aktyviausiai vyksta vaikystėje, vaikui žaidžiant su bendraamžiais, stebint aplinką, dalyvaujant vienoje ar kitoje veikloje, šeimos ir visuomenės tradicinėse šventėse, atliekant tam tikrus ritualus.

Mums aktualios Vakarų Europos šalių teoretikų pedagoginės idėjos, kaip F. Frebelio (žaidimas – pagrindinis ugdymo metodas), O. Dekrolio (gamtos ir natūralios aplinkos įtaka vaiko

ugdymui). Pasirinktų filosofijos krypčių, teoretikų pedagoginės idėjos padeda sudaryti kuo palankesnes sąlygas vaikui atsiskleisti, tobulėti, skatina bendrauti, padeda integruotis į visuomenę.

Ugdymas lopšelyje – darželyje organizuojamas atsižvelgiant į šiuos dokumentus:

1. **Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I – 983.** Lopšelis – darželis, organizuodamas ugdymą, stengiasi suteikti šeimai, kaip pagrindinei visuomenės ląstelei, pagalbą auginant vaiką. Be to, siekiame sudaryti sąlygas vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, laisvai reikšti savo nuomonę visais jį liečiančiais klausimais.
2. **Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos seimo 2011 m. kovo 17 d. Nr.XI-1281.**
3. **Vaiko gerovės valstybės politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausybės 2005 m. nutarimu Nr. 184.** Lopšelis – darželis, kaip nurodoma ir šiame dokumente, siekia užtikrinti vaiko teisę veikti, išreikšti savo nuomonę ir daryti įtaką sprendimams, susijusiems su jo gerove. Mes rūpinamės, kad vaikams trumpai atsiskyrus nuo tėvų, būtų lopšelyje – darželyje gera ir saugu. Stengiamės, kad būtų patenkinti ir visi svarbiausi vaiko poreikiai.
4. **Vaiko gerovės valstybės koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos seimo 2003 m. gegužės 20 d. Nr.IX-1569.** Vykdydami šį teisės aktą siekiame, kad įstaigoje vaikas jaustųsi orus ir saugus dėl savo rasinės, kultūrinės ir tautinės tapatybės.
5. **Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 (Žin., 2005, Nr. 52-1752; 2011, Nr. 71-3448),** kuriuo vadovaujantis rengiame ir sistemingai atnaujiname ikimokyklinio ugdymo programą.
6. **Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-2310.** Vadovaujantis 14 punktu direktorė, suderinusi su mokyklos taryba, priima sprendimus dėl vadovėlių ir kitų mokymo priemonių įsigijimo; 16 punktu: už mokinio krepšelio lėšas perka priemonių, kurios ikimokyklinio ugdymo programoje numatytos kaip ugdymo turiniui įgyvendinti reikalingos priemonės.
7. **Švietimo aprūpinimo standartai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V-2368,** kuriais vadovaujantis kuriame ir turtiname materialiąją mokyklos aplinką, tinkamą siekti ikimokyklinio, priešmokyklinio, ugdymo programose numatytų tikslų. Standartuose parengtos rekomendacijos, padedančios kurti ir atnaujinti mokymo aplinką:
8. **Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. lapkričio 19 d.** lopšelis-darželis savo ugdomąjį procesą organizuoja remdamasis Etninės kultūros ugdymo metodinėmis rekomendacijomis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams.
9. **Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas (2014).** Aprašas padeda pažinti vaiką, atpažinti jo pasiekimus, įvertinus jau įgytus vaiko pasiekimus numatyti tolesnio ugdymo gaires.
10. **Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos.** Leidinį iniciavo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Ikimokyklinio ugdymo pedagoginei bendruomenei jos pristatytos 2015 m. Šios rekomendacijos padeda apibrėžti ir numatyti ikimokyklinio ugdymo (si) turinį, ugdymo proceso dalyvių sąveiką, pedagogines strategijas, ugdymosi aplinką ir priemones.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programos pagrindiniai principai orientuoti ir remiasi bendraisiais švietimo principais ir plėtotės nuostatomis, atspindi esmines ikimokyklinio ugdymo sistemos kaitos tendencijas.

Humaniškumo principas – sudaromos sąlygos gyventi ir elgtis pagal prigimtį ir asmeninę patirtį, gerbiant vaiką kaip asmenybę.

Reiškiamą nuostata, kad vaikas yra savo tobulėjimo saviugdų proceso subjekto, kad jo aktyvumas pedagoginėje sąveikoje svarbiausias.

Konstruktivizmo principas – sudaromos sąlygos paties vaiko aktyvumui: mėginti, tyrinėti, išgyventi, fantazuoti, išreikšti, kurti, t.y. jis grindžiamas vaiko patirtimi, vaizduote, kūryba, savaimine arba inspiruota vaikų veikla. Gerbiama savaiminė vaikų veikla, galimybė rinktis. Savaiminis ir inspiruotos veiklos derinimas garantuoja harmoningą vaiko gyvenimo ritmą ir ugdymo demokratiškumą. Pedagogo apmąstyta ir vaikui siūloma idėjų visuma perduoda suaugusiojo patirtį, tautos tradicijas. Konstruktivistinė ugdymo samprata svarbi ne tik Lietuvai, bet ir visai Europai. Manome, kad sparčiai kintančios ekonominės sąlygos ir technologija, nepastovūs socialiniai santykiai kelia ypatingus reikalavimus žmogui – iš jo reikalaujama daugiau savarankiškumo, iniciatyvumo ir kūrybinės saviraiškos, daugiau lankstumo.

Individualizavimo principas – sudaromos sąlygos individualiems vaiko poreikiams tenkinti, atsižvelgiant į individualias vaiko galimybes, taikomi skirtingi poveikio būdai, metodai, taikomos individualios ir nedidelėmis grupelėmis ugdymo formos. Grupės aplinka, priemonės ir suplanavimas skatina kiekvieno vaiko vystymąsi, o siūloma veikla tinka kiekvienam vaikui. Individualizuojant, auklėtojos parenkama veikla leidžia kiekvienam vaikui įveikti sunkumus ir patirti sėkmę. Akcentuojama pedagoginės kūrybos vertė: savitos individualizuotos ugdymo aplinkos sudarymas, originalių ugdymo būdų paieška, alternatyvų plėtojimas, individualaus pedagoginio darbo stiliaus kūrimas ir kt.

Integralumo principas – sudaromos sąlygos vaiko ir visuomenės sociokultūrinėms integracijos prielaidoms formuoti; vaiko asmenybės skleidimosi harmonijai, fizinio, psichinio, socialinio ugdymo darnai, šeimos ir darželio bendradarbiavimo darnai. Tai integralus, visuminis ugdymas. Remiasi natūraliu vaikų smalsumu, nuostata išbandyti, tyrinėti, atrasti, susidaryti integralų pasaulio vaizdą ir suvokti savo vietą jame. Visa veikla turi būti suprantama ir prasminga vaikui, ugdoma savigarba ir pasitikėjimas, plečiama patirtis, socializacija. Orientuosimės į pirminę socializacijos vaikystėje paspartinimą per socialinių-pedagoginių sąlygų sukūrimą.

Tautiškumo principas – sudaromos sąlygos tradicinių kultūros vertybių perėmimui, puoselėjimui ir saugojimui, ugdomas doras, kūrybiškas, orus žmogus.

Tęstinumo principas – siekiame darnaus vaiko perėjimo nuo ankstyvo ugdymo šeimoje prie ikimokyklinio ugdymo darželyje, užtikriname nuoseklų ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje. Nuolat siekiame palaikyti glaudų šeimos ir įstaigos pedagogų bendradarbiavimą.

Pasirinkta ugdymo filosofija išryškina:

- Atvirumo.
- Individualumo poreikius.
- Savęs suvokimo, savirealizacijos.
- Bendradarbiavimo ir bendros kūrybos idėjas.
- *Lygybės* – vaikystės pasaulis ir suaugusiųjų pasaulis yra dvi lygiavertės žmonijos pasaulio sudėtinės dalys, jų vertingumas harmoningai papildo vienas kitą.
- *Dialogo* – vaikystės pasaulis, kaip suaugusiųjų yra išskirtinis, tačiau per ugdymą vyksta šių pasaulių tarpusavio sąveika.
- *Laisvės* – suaugę turi atsisakyti bet kokių prievartos būdų vaikų atžvilgiu, suteikti vaikams pasirinkimo galimybę.

III SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO (-SI) PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS

Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

UŽDAVINIAI

Bendradarbiaujant su šeima:

- ✿ Gerbti kiekvieno vaiko individualumą ir sudaryti galimybę atsiskleisti individualiems vaikų poreikiams ir gebėjimams, pritaikant ir įgyvendinant ugdymo(si) turinį;
- ✿ Puoselėti visas vaiko galias, lemiančias vaiko asmenybės vystymąsi, ugdyti bendravimo – bendradarbiavimo gebėjimus, laiduojant harmoningą socialinę integraciją (socializaciją);
- ✿ Suteikti vaikui galimybę pačiam įsitikinti savo sugebėjimu bendrauti, bendradarbiauti, dalintis patirtimi, tyrinėti, eksperimentuoti, kritiškai mąstyti, spręsti problemas, pajusti savo galimybes ir vertę;
- ✿ Sudaryti sąlygas perimti tautos kultūros pagrindus: kalbą, dorines, estetines nuostatas, vertybes, papročius, tradicijas;
- ✿ Naudoti ugdymo priemones, veiklas, kurios atspindėtų įvairovę egzistuojančią bendruomenėje, šalyje, skatintų pagarbą ir toleranciją visiems žmonėms nepriklausomai nuo šeimos sudėties, socialinių skirtumų, amžiaus, fizinių gebėjimų, lyties, etninių skirtumų.

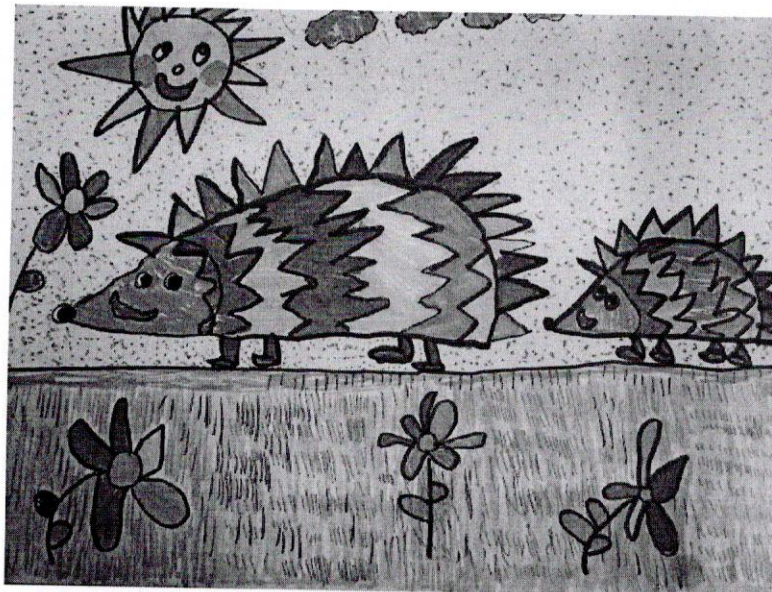
IV SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO (-SI) TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo metodai parenkami taip, kad atitiktų vaikų amžių ir galimybes, individualius ugdymo(si) poreikius. Ugdymas(is) grindžiamas dabartinę ugdymo(si) kryptį atitinkančių šiuolaikinių ugdymo metodų – technologijų sinteze.

Ugdymo metodai:

- Pagrindinis ugdymo metodas – žaidimas. Žaidžiant ugdomi visi vaikų gebėjimai. Jis skatina vaikų pozityvias emocijas, padeda formuotis kalbiniams įgūdžiams, natūraliai sukonzentruoja dėmesį į ugdomąją veiklą.
- Vaizdinis metodas – demonstravimas, stebėjimas – nukreiptas į vaizdinį formavimą apie vaikus supančią aplinką, jos reiškinius.
- Praktinis metodas – vaikų darbai, praktinė veikla, tyrinėjimai, stebėjimai, eksperimentavimai.
- Žodinis metodas – pokalbis, pasakojimas, aptarimas, diskusija – suteikia galimybę perduoti ar gauti informaciją, natūraliai bendrauti.
- Kūrybinis metodas – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas.
- Pažintinės – edukacinės ekskursijos, išvykos – padeda pažinti ir suprasti supančią aplinką.

Organizuojant ugdymo procesą taikomi aktyvūs netradiciniai ugdymo(si) metodai – viktorinos, konkursai; situacinis – spontaniškasis ugdymo metodas – ugdymui panaudojamos netikėtai susidariusios situacijos ir kt.

Žaidimas – vaiko gyvenimo ir ugdymosi būdas

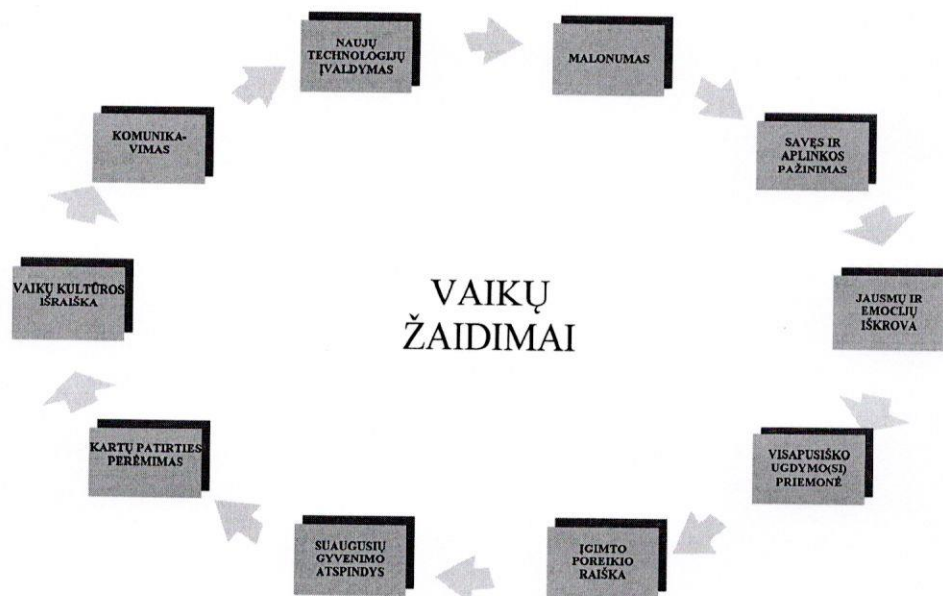
Žaidimas vaikui yra svarbiausia vidinės drausmės, savireguliacijos, susivaldymo priemonė. Žaisdami keliese vaikai savaimė skatina vienas kitą laikytis žaidimo taisyklių, mokosi „skaityti socialinius ženklus“, juos suprasti, atspėti ketinimus ir atitinkamai elgtis.

Žaidimo patirtis padeda lengviau susiorientuoti naujose bendravimo situacijose, pritapti prie kitų, pelnyti pripažinimą. Žaidimas atpalaiduoja vaiką, padeda paties atkuriamoje situacijoje dar kartą išgyventi įvairias emocijas, išlieti nerimą, įtampą keliančius jausmus, tuo pat metu patiriant žaidimo malonumą.

Laisvė veikti žaidžiant skatina daug kartų mėginti, keisti, interpretuoti, modeliuoti, atrinkti, apsispręsti. Vaikas mielai žaidžia suaugusįjį – susitapatina su juo, pamėgdžioja. Dėmesys tam, ką ir kaip daro, kalba suaugęs žmogus, padeda vaikui įgyti mokymosi iš suaugusiojo pradžmenis.

Vaiko žaidimas sudaro sąlygas plėtoti vaiko gebėjimus ir įgūdžius įgytus kitoje veikloje. Tai savotiška gyvenimo praktika vaikams.

Suprasdami šią žaidimo svarbą vaiko gyvenime, kuriame visas sąlygas leidžiančias vaikams plėtoti ilgalaikius kūrybinius žaidimus, palaikome vaiko idėjas žaidime, suteikdami naujų išpūdžių, įvairios socialinės patirties, skatiname vaikus plėtoti įvairaus turinio žaidimus.

1 pav. Vaikų žaidimai

Siekiamybė, kad mokymo **priemonės**:

- tenkintų vaiko poreikį žaisti, bendrauti, judėti;
- skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą;
- skatintų vaiko savarankiškumą, saviraišką, kūrybingumą, meninių gebėjimų ugdymą(si).

Saugi ir ugdanti aplinka

Ugdymo(si) turinio įgyvendinimui sukuriama ikimokyklinio amžiaus vaiko poreikius ir galimybes atitinkanti, į ugdymo tikslus orientuota, saugi aplinka: grupės erdvė, kitos patalpos, žaidimų aikštelės.

Kuriant ikimokyklinio ugdymo(si) aplinką keliami šie reikalavimai:

- grupės erdvėje vaikas turi rasti viską, ko reikia žaidimams, aktyviai veiklai ir poilsiui;
- aplinka kuriama taip, kad vaikas joje jaustųsi šeiminingu – kad galėtų laisvai ją keisti, pritaikyti žaidimams ir veiklai, netrukdydamas kitiems;
- kuriama jauki, žaisminga, estetiška ir kūrybiška, funkcionali, skatinanti vaikų aktyvumą, norą veikti, ugdytis aplinka;

- grupės erdvė sudaryta iš mažesnių erdvių individualiai, grupelių ir visos grupės veiklai, erdvė formuojama taip, kad pakaktų erdvės judėjimui;
- patalpos, įranga bei ugdymo priemonės pritaikomos vaikų ugdymosi netolygumams šalinti, specialiesiems ugdymo (si) poreikiams tenkinti.

Projektinio ugdymo metodo taikymas

Vaikų kompetencijų ugdymas, turinyje atskleidžiamas per projektus. Programos turinys orientuotas į ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų galimybes ir jų augimą. Ikimokyklinio ugdymo programos turinį atspindi projektai, kuriais siekiama ugdyti vaiko **socialinę, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo ir meninę kompetencijas**. Kiekvieną kompetenciją sudaro ugdytinės vertybinės nuostatos, šį amžiaus tarpsnį atitinkantys gebėjimai ir įgūdžiai. Visos šios kompetencijos glaudžiai tarpusavyje siejamos ir integruojamos. Teminiai projektai grindžiami nuoseklumo ir perimamumo principu, nuo vaikai artimos (šeimos, namų, aplinkos, gimtosios vietovės, gamtos) prie tolimesnės aplinkos ir reiškinių.

Toks **projektinis ugdymo turinio modeliavimas** padeda užtikrinti ugdymo integralumą.

Patirtis mums leidžia teigti, kad:

- projektų metodas suteikia ugdymo turiniui **lankstumo**, nes pedagogas turi kūrybinę laisvę jį modeliuoti, keisti, pritaikyti atskiram vaikui arba visai vaikų grupei. Ypač daug dėmesio skiriama spontaniškai vaikų veiklai ir aktyvumui;
- projektų metodo elementai (stebėjimas, analizė, apmąstymai) leidžia **labiau pažinti vaiką**, t.y. jo gebėjimus, patirtį, asmenines savybes, interesus, patirties kaupimo būdus. Nuolatinė refleksija ir analizė padeda vertinti vaiko pasiekimus ir numatyti ugdymo (si) perspektyvą;
- projektų metodas įgalina **plačiau taikyti praktinio darbo tyrimo metodus**: stebėjimą, interviu, vaizdo įrašus, konkrečių atvejų ar situacijų aprašymus, pokalbį ir kt. Tai skatina pedagogą kritiškai vertinti savo nuostatas, skirtingus požiūrius, labiau suvokti raidos vystymosi dėsningumus ir šiuolaikinio vaiko ugdymo (si) poreikius. Taikomi tyrimo metodai padeda pamatyti ir vertinti vaikų vystymosi raidą ir tikslingai pritaikyti ugdymo turinį kiekvienam vaikui;
- projektų metodo dėka ugdymo procesas tampa dinamiškesnis ir žaismingesnis, o tai **skatina aktyvesnį šeimos dalyvavimą**. Tėvų suinteresuotumas bei idėjos praplečia ir pajvairina ugdymo turinį naujomis formomis, padeda rasti naujų turinio įgyvendinimo priemonių.

Projektai gali būti numatomi, keičiami, atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir tėvų (globėjų/rūpintojų) lūkesčius. Pedagogai, pasirinkdami vieną iš projektų, išsikels bendrą tikslą ir nusimatys laukiamus rezultatus. Tai skatins pedagogą nuolat stebėti ir analizuoti vykstantį procesą. Tikslas (ai) vėliau bus detalizuojamas savaitės planuose. Projekto trukmė neapibrėžiama, jis galėtų tęstis iki trijų mėnesių. Įgyvendinus projektą, bus atliekama analizė laukiamų rezultatų aspektu ir vykusio proceso apibendrinimas.

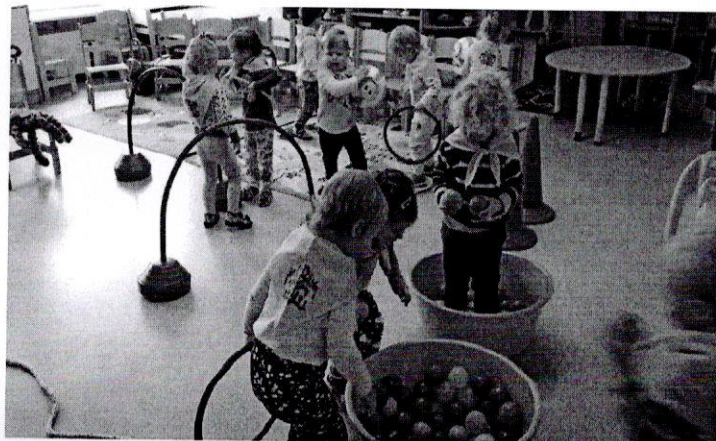
Vaikų ugdymo(-si) turinys

1. Ikimokyklinis ankstyvasis amžius (2-3 metai):

Gebėjimai ir vertybinės nuostatos	Numatoma tematika, vaikų veiksenos, metodai, priemonės
<p>Socialinė kompetencija.</p> <p>Suvokia save ir savo galimybes.</p> <p>Geba bendrauti ir bendradarbiauti su vaikais ir suaugusiais. Žino savo vardą, atpažįsta save, savo daiktus. Suvokia savo šeimą. Žaidžia greta kitų vaikų ir su kitais vaikais.</p>	<p>Tematika: „Aš ir kiti“, „Kas aš esu“, „Susidraugaukime“, „Aš ir mano šeima“, „Jaučiu, myliu, dėkoju“, „Mūsų grupės žaisliukai“, „Esu įdomus sau ir kitiems“.</p> <p>Vaikų veiksenos. Pratinasi žaisti žaidimus pagal savo sugebėjimus greta kitų savo amžiaus vaikų. Pavadinus vardu, vaikas atsiliepia, pasako savo vardą, parodo į save pirštu, pasako vardą kitam, parodo pirštukais metukus. Atpažįsta save veidrodyje, piešia save. Pasisveikina, atsisveikina, padėkoja. Žaisdamas pavadina kai kuriuos savo išgyvenimus – gera, šalta, karšta, skauda, bijau, skanu, gražu, žaisdamas vienas bando išreikšti savo jausmus: džiaugsmą, pyktį, myliu, nemyliu, noriu, nenoriu. Supranta savo jausmus, mokosi pavadinti, išreiškia juos bendraudamas ir vaizduotės žaidimuose. Pratinasi vartoti įvardžius savo asmens ir kitų asmenų nurodymui: mano-tavo, man-tau. Žiūrinėja nuotraukas; jose atpažįsta šeimos narius, kitus suaugusius. Žaisdamas imituoja suaugusiųjų veiksmus, pasirenka mamos, gydytojo, auklėtojos, vairuotojo, kirpėjos ir kitus vaidmenis. Suaugusiam padedant, neša žaislus padėti į vietą, bando praustis, apsiauti batukus, užsisagstyti sagas. Pats valgo, laisvai juda, prašosi ant puoduko.</p> <p>Ugdymo metodai: bendradarbiavimas su šeimomis, pokalbiai, stebėjimai, žaidimai, išvykos.</p> <p>Priemonės: stalo didaktiniai žaidimai, siužetiniai žaislai, atributika žyminti profesijas, šukos, kaspinėliai, peteliškės – pasipuošti; telefonai, lėlių drabužėliai pagal sezoniškumą; maisto gaminimo priemonės – žaisliniai puodai, šaukštai, arbatinukai; paveikslėliai, knygutės apie žmones, jų nuotaikas; minkštos pagalvėlės, lėlės, vežimėliai.</p>
<p>Sveikatos saugojimo kompetencija.</p> <p>Įgyja asmens higienos pagrindus.</p> <p>Geba saugiai judėti, tobulina judėjimo įgūdžius.</p> <p>Geba žaisti judrius žaidimus. Atlieka paprastus veiksmus su kamuoliu. Geba įveikti mažas kliūtis.</p>	<p>Tematika: „Noriu augti sveikas kaip ridikas“, „Kiškio daržas“, „Rudens gerybės“, „Būk atsargus“, „Judam, krutam“, „Aš saugus, kai žinau“, „Sveika – nesveika“, „Imsiu muilą, rankšluostuką“.</p> <p>Vaikų veiksenos. Orientuojasi įprastoje aplinkoje – kambario, grupės. Žaidžia žaidimus „Surask meškučių“, „Pasislėpk už meškučio“, „Kelionė traukinuku“. Moka praustis, nusišluostyti rankšluosčiu, kramtyti maistą. Žaidžia su žaislais, perveža daiktus, stumia, tempia už virvutės. Sugeba atlikti įvairius judesius: eiti siauru grindų takeliu, peržengti per virvę, apeiti žaislus, daiktus, lipsti aukšty, nusileisti žemyn. Bando mesti, gaudyti kamuolį, mesti ant žemės, į padėtą taikinį, sustoję ratu, spirti kamuolį. Pratinasi prašyti pagalbos, reaguoti į suaugusiojo perspėjimus, kaip saugiai elgtis aplinkoje Dalyvauja rytinėse mankštelėse, kūno kultūros užsiėmimuose. Žaidžia savarankiškus žaidimus su važiuoklėmis, vežimėliais, mašinomis. Žaidžia siužetinius-imitacinius žaidimus „Susirgo lėlytė, pamaitink lėlytę“.</p> <p>Ugdymo metodai: žaidybinė veikla, stebėjimas, pokalbis, individualios užduotys vaikams.</p> <p>Priemonės: sūpuoklės pakabinamos ar pastatomos ant grindų,</p>

	<p>kopėtelės, nusileidimo kalnelis, įvairaus dydžio kamuoliai, pralindimo tuneliai, dviratukai, važiuoklės (mašinėlės, asiliukai), kamuoliukų baseinas, smulkus sportinis inventorių, judriųjų žaidimų atributika ir kt.</p>
<p>Komunikavimo kompetencija.</p> <p>Geba žodžiais išreikšti emocijas, jausmus, atsakyti į kito jausmų raišką.</p> <p>Kaupia bendravimo patirtį.</p> <p>Geba klausytis eilėraščių, tautosakos, grožinės literatūros kūrinėlių. bando suvokti kalbos prasmę. Geba pastebėti ir pavadinti esminius daiktų požymius, žiūrinėti, vartyti knygeles.</p>	<p>Tematika: „Kas ką veikia“, „Miško gyventojai“, „Mūsų knygelės“, „Mano mamytė geriausia“, „Seku, seku pasaką“, „Pažaiskime pirščiukais“, „Pastebėk ir pavadink“.</p> <p>Vaikų veiksenos. Klausoma skaitomus apsakymus, pasakas apie tai, kas jam pažįstama, žinoma, suprantama. Žaidžia emocinius žaidimus, žiūrinedamas paveikslėlius, piešinius: spėlioja, kaip vaikas jaučiasi, kokia jo nuotaika. Stebi, žiūrinėja dideles, spalvingas knygeles, kalendorius, žurnalus, reklaminius plakatus, iliustracijas. Bando 2-3 žodžių sakiniams pasakoti ką mato paveikslėlyje, mokosi trumpų eilėraščių, žaidimų, dainelių, lopšinių, bando inscenizuoti. Žaidžia pirštukų žaidimus, su flanelės teatro veikėjais, inscenizuoja pasakojimus, pasakėles, nutikimus, žaidžia žaidimus liežuviui mankštinti. Žaidžia stalo žaidimus su bendraamžiais, kalbina žaisliukus-gyvūnelius, rengia lėlytes pasivaikščiavimui, įvardija rūbelius. Deklamuoja, dainuoja, dalyvauja šventėse, pramogose, nesudėtingose inscenizacijose, klausosi gyvūnų, paukščių balsų įrašų, pamėgdžioja jų judesius ir balsus.</p> <p>Ugdymo metodai: paveikslėlių, knygelių stebėjimas, bendravimas, deklamavimas, klausymas, dalyvavimas šventėse.</p> <p>Priemonės: magnetinė, flanelinė lenta, spalvinimo knygelės, flomasteriai, knygelės kietais viršeliais, žurnalai, paveikslėliai apie daržoves, vaisius, žaislus, indus, naminius gyvūlius ir jų jauniklius, baldus, drabužius, vaiko šeimos nuotraukos, pagalvėlės, lėlės.</p>
<p>Pažinimo kompetencija</p> <p>Domisi savimi, suaugusiais žmonėmis, artimiausia socialine ir kultūrine aplinka. Geba veikti su žaislais ir daiktais. Bando tyrinėti gyvosios ir negyvosios gamtos reiškinius.</p>	<p>Tematika: „Didelis–mažas“, „Vienas–daug“, „Aš noriu pažinti medį, krūmą, gėlę“, „Mano gyvūnelis“, „Močiutės tvartelyje“, „Šalta žiemužė sniegėm sninga“, „Aš ir paukšteliai“, „Mano mylimiausias žaisliukas“, „Sveiki, sugrįžę paukšteliai“, „Daiktai aplink mane“.</p> <p>Vaikų veiksenos. Atsiliepia pašauktas vardu, padrasintas pasako savo vardą, vartoja įvardžius savo asmens ir kitų asmenų nurodymui: aš-tu, man-tau. Naudoja simbolių-ženklus ir žodžius daiktams, žaislams, veiksams ar įvykiams žymėti. Pamėgdžioja, seka suaugusio pavyzdžiu, atlieka judesius, aktyviai tyrinėja daiktų savybes, ypatumus, grupuoja daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Įgytą patirtį pritaiko žaidimuose, padengia stalą vienos spalvos servetėlėmis, padeda vienodo dydžio puodukus, išrikiuoja mašinėles nuo didžiausios iki mažiausios. Atpažįsta paveikslėliuose, knygutėse pavaizduotus naminius gyvūnelius, jų veiksmus. Skiria, pavadina įvairaus amžiaus ir lyties žmones: senelis, močiutė, sesutė, teta. Atpažįsta savo žaislus, drabužius ir kitus daiktus, moka pasidėti į spintelę, dalyvauja grupės žaislų tvarkyme. Žaidžia su vandeniu, smėliu: pilsto, iš smėlio stato, formuoja pyragus, įvairius statinius. Atkabina kabliukus, bando segioti sagas, išvynioti, suvynioti, tiksliau naudoja įrankius ir kitokius buitinius daiktus. Stebi gamtos reiškinius, medžius; lauke, grupėje augančias gėles, žuvelas, gyvūnelius.</p> <p>Ugdymo metodai: stebėjimas, pokalbis, manipuliavimas daiktais, žaislais, individualus bendravimas.</p> <p>Priemonės: smėlio ir vandens kampelis (kiaurasamtis kibirėlis,</p>

	<p>įvairios formelės, puodeliai, laistytuvai, grabštukai, šiaudeliai žaidimams su vandeniu, jungikliai, raktai, kočėlai tešlai formuoti, lazdelės, juostelės daiktams pasiekti, ridenti); knygelės, paveikslėliai apie gyvūnus, daiktus, gamtos reiškinius; akmenėliai, kaštonai, gilės, lapeliai.</p>
<p>Meninė kompetencija.</p> <p>Kaupia estetinę patirtį. Bando veikti, tyrinėti, išbandyti ir išreikšti save dailės veikloje. Geba dainuoti, klausytis muzikos, šokti.</p> <p>Geba pajauti ritmą ir atliepti muziką įvairiais būdais: kūno judesiais, garsais, dainavimu, plojimu.</p>	<p>Tematika: „Rudenėlio spalvos“, „Krinta lapai pamažu, rudenėli, kaip gražu“, „Laukiame Kalėdų“, „Puošiame eglutę“ „Su Kalėdų seneliu šoksiu aš, šoksi tu“, „Oi tu seni, besmegeni“ „Spalvų karalystėje“, „Skambėk, pavasarėli“, „Ką mažiems atneš Velykė“, „Velykų margučiai“, „Seku, seku pasaką“, „Piešiu aš mamą ir tėtį“, „Kur joji Jonai“.</p> <p>Vaikų veiksenos. Pirmoji pažintis su muzika prasideda grupės kambaryje, jau pažįstamoje mažiuliui aplinkoje, kur jis jaučiasi pakankamai saugus. Muzikinėje veikloje groja su: barškučiais, kaladėlėmis, akmenukais, neaštriais pagaliukais, aplinkoje klauso kuo įvairesnės muzikos įrašų ir kiek galima bando ją atlikti gyvai – balsu ar instrumentu. Moka sustoti rateliu, susikabinti rankutėmis, mažinti, didinti ratelį, eiti rateliu. Dainuoja liaudies dainas, lopšines, katutes, mėgdžioja paukščių, gyvūnelių garsus, žaidžia muzikinius didaktinius žaidimus.</p> <p>Eksperimentuoja įvairiomis dailės priemonėmis ir medžiagomis. Bakstelėjimais, brūkštelėjimais raito, braižo linijas, „keverzoja“ vertikalius, horizontalius brūkšnius per visą lapą. Vėliau piešia simbolius: „spiralė“, „saulutė“, „veidas“. Atranda judesio, tylėjimo ir regėjimo ryšį. Minko, maigo, volioja, suploja, suspaudžia, ištempia, pjausto lipdymo medžiagas. Intuityviai klijuoja, lipina, tvirtina, konstruoja iš įvairių medžiagų. Stato statinius iš smėlio. Atpažįsta ir naudoja šešias pagrindines spalvas. Piešia spalvotais pieštukais, kreidelėmis, pirštais, gvašiu ant popieriaus. Žaidžia su nupieštu piešiniu.</p> <p>Ugdymo metodai: muzikos klausymas, dainavimas, grojimas, šokimas, muzikiniai žaidimai, ritmo, judesių atkartojimas.</p> <p>Priemonės: dailei – teptukai, gvašas, spalvoti pieštukai, flomasteriai, žirkklės, gamtinė medžiaga, plastilinas, kreidelės, trafaretai, smėlis, vanduo, įvairūs žurnalai karpymui.</p> <p>Muzikai nesudėtingi muzikiniai instrumentai (barškučiai, būgnelis, magnetofonas – klausytis kiekvieną dieną įvairios muzikos), gamtiniai „muzikos instrumentai“ – akmenėliai, lazdelės, buteliai su vandeniu, skarelės, skraistės, juostelės šokiui.</p>

2. *Ikimokyklinis amžius (3-6 metai):*

Gebėjimai ir vertybinės nuostatos	Numatoma tematika, vaikų veiksenos, metodai, priemonės
<p>Socialinė kompetencija.</p> <p>Suvokia save kaip savarankišką asmenį. Geba bendrauti ir įvaldyti įvairias bendravimo formas.</p> <p>Geba orientuotis grupės ir darželio aplinkoje, laikosi taisyklių. Kaupia socialinę patirtį, suvokia savo teigiamas ir neigiamas savybes, geba vertinti savo ir kitų veiklą. Siekia suvokti save kaip atskirą asmenybę: skirti savo lytį, žinoti savo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą. Suvokia savo šeimos sudėtį,</p>	<p>Tematika: „Aš naujoje grupėje“, „Mano grupė ir draugai“, „Kas aš esu“, „Aš saugus, kai žinau“, „Mano šeima, namai“, „Žiba, žiba žvakelių šviesa“, „Mano darželis“, „Myliu, jaučiu, globoju“, „Šeimos šventės, tradicijos“, „Aš augu ir keičiuosi“, „Kiek manyje paslapčių“, „Mano teisės ir pareigos“, „Tiesiu draugystei ranką“, „Kas buvo tie žmonės“, „Geri darbai“.</p> <p>Vaikų veiksenos. Tyrinėja, kuo žmonės panašūs ir kuo skiriasi analizuoja žmogaus kūną susidedanti iš atskirų dalių. Daro plaštakų, pėdų atspaudus dažais ant popieriaus lapo, lygina su kitų vaikų, savo šeimos narių atspaudais. sugeba suprasti savo jausmus, stengiasi juos išreikšti pykdamas, verkdamas, šypsodamasis, vertina savo elgesį – geras, blogas, įvardija savo išgyvenimus. Žaidžia vaizduotės žaidimus, tariasi dėl vaidmenų, kuria žaidimo aplinką. Žiūrinėja nuotraukas, atpažįsta save, šeimos narius, pradeda suvokti sąvokas – berniukas, mergaitė, kaupia ir sistemina informaciją apie žmones, įvairias profesijas, bendruomenę, kaimą, miestą, gimtinę Lietuvą ir pasaulį. Dalyvauja įvairiose šventėse, stebi suaugusius, klausosi jų pasakojimų, intuityviai suvokia šeimos, bendruomenės, tautos švenčių prasmę, dalyvaudamas išvykose, šventėse, pratinasi bendrauti su bendraamžiais ir kitais žmonėmis. Žiūrinėja knygelės paveikslėlius, stebi daiktus, meno kūrinius namuose, grupėje, lankosi muziejuose, parodose. Stebi, tyrinėja, apmąsto ir perima iš suaugusių atitinkamai situacijai tinkančius elgesio būdus, juos atspindi žaidimuose, kuria grupės taisykles drausmei palaikyti.</p> <p>Metodai: pokalbis, asociacijų kūrimas („voratinklis“, „žemėlapis“), idėjų kūrimas („minčių lietus“, „smegenų šturmas“), metaforiniai žaidimai, vaidybiniai žaidimai, inscenizacijos, kūrybinės užduotys.</p> <p>Priemonės: įvairūs stalo žaidimai (mozaikos, loto, žaidimai su kauliukais), paveikslai, plakatai, maketai, knygos, siužetiniai žaislai ir kt.</p>
<p>Sveikatos saugojimo kompetencija.</p> <p>Geba aktyviai judėti ir sportuoti. Lavina judesius ir fizines ypatybes. Plečia žinias apie sveiką gyvenseną, pažįsta savo kūno dalis ir fizines galimybes, savarankiškai stengiasi laikytis asmens higienos.</p> <p>Geba domėtis sveikos mitybos nauda, laikytis tinkamos valgymo kultūros.</p> <p>Geba išreikšti save per kūrybinius, sportinius, judriuosius ir ramaus</p>	<p>Tematika: „Žmogus ir aplinka“, „Rudens gerybės“, „Krimsk daržoves ir vaisius – būsi sveikas ir gražus“, „Sveika – nesveika“, „Mano juslės“, „Aš ir mano jausmai“, „Oro išdaigos“, „Šepetukas-dantų draugas“, „Stebukladarės vaistažolės“, „Močiutės arbata, senelio medus“, „Kas bus linksmas ir vikrus-šalta tam tikrai nebus“, „Saugi aplinka – saugus vaikas“, „Vandens lašelio istorija“.</p> <p>Vaikų veiksenos: vaikai žaidžia judriuosius, liaudies žaidimus, kurie aktyvina ne tik kūno judėjimą, bet ir suteikia emocijų, išgyvenimų, pasireiškia vaikų kūrybiškumas, aktyvumas, saviraiška, kūrybinė improvizacija, aktyviai veikia kūno kultūros užsiėmimuose, rytmetinėse mankštose, ritminių šokių valandėlėse, sportinėse pramogose – mokosi ėjimo, bėgimo, šuolių, mėtymų, pusiausvyros pratimų, siekia įvaldyti vis naujus judėjimo būdus, pereinant nuo atsitiktinio, netikslaus veiksmo ar judesio iki koordinuoto, valingo judėjimo, išbando judėjimą įvairiomis kryptimis, tempu; atlieka judesius visomis kūno dalimis,</p>

<p>pobūdžio žaidimus. Geba įveikti kliūtis, pasakyti kitiems, kai pavargsta ar blogai jaučiasi, susirgus, ištikus nelaimi kreiptis pagalbos.</p>	<p>pasirinkdamas kuo įvairesnę kūno padėtį; atlieka fizinius pratimus su įvairiomis priemonėmis (kamuoliais, lazdomis, lankais ir pan.), estafečių, sportinių žaidimų metu ugdoma valia, ištvermė, vaikas mokosi laimėti ir pralaimėti, laikytis susitarimų, taisyklių, tvarkos, žaisdami, bėgiodami plečia supratimą apie save ir savo kūną, jo sandarą, tyrinėja žmonių išvaizdą, jų panašumus, skirtumus, išmoksta sugyventi ir natūraliai bendrauti su vaikais ir suaugusiais, grupėje, lauke, parke, prie vandens įvairiu metų laiku, įpranta susirasti sau veiklos, pramogų, žaidimų, kurie skatina įvairesnę bei savaiminį vaikų judėjimą (bando eiti ant kojūku, šokinėti ant batuto, važinėti dviratuku, paspirtuku), judėdami tyrinėja grupės, salės, lauko aikštelės ar kitą erdvę – išbando judėjimą vietoje, keičiant padėtį erdvėje, judėjimą skirtingu tempu, kryptimi, rūpinasi asmens higiena – plauna rankas prieš valgį, pasinaudojus tualetu, valo dantis po maitinimosi, skalauja burną, skalaudami burnas po valgio, sužino dantukų priežiūros svarbą ir būtinumą, įpranta kosint prisidengti burną ranka, čiaudint naudotis nosine, žaidžiant, kasdieninio valgymo metu mokosi ir sėkmingai naudojasi stalo įrankiais: peiliu ir šakute, šaukštu; pratinasi naudotis servetėle, gerai sukramtyti maistą. Išsiaiškina, kad kiekviena maisto rūšis padeda jiems augti sveikiems (vitaminai, daržovės, vaisiai), atlikdami bandymus su vandeniu, sniegu, stebėdami prižiūklintus tvenkinius, sužino apie vandens taršos poveikį žmogui, ekskursijų, žaidimų, pokalbių metu sužino, kad kai kurie neatsargūs veiksmai gali pakenkti fizinei ir psichinei sveikatai, pokalbių-diskusijų, siužetinių-vaidmeninių žaidimų metu plėtoja žaidimų siužetus apie žalingų poelgių žalą sveikatai, žino ką daryti susirgus, kur kreiptis, aiškinasi saugaus eismo, elgesio su ugnimi taisykles, susitinka su Palangos miesto policijos, priešgaisrinės apsaugos pareigūnais, klausosi kūrinėlių saugumo tematika, kuria pasakojimus pagal paveikslėlius, aptaria kur kreiptis, ištikus nelaimi, pratinasi saugiai elgtis gatvėje, namuose, kieme (atsargiai naudojasi žirkėmis, peiliu, adata).</p> <p>Ugdymo metodai: pokalbis, asociacijų kūrimas („voratinklis“, „žemėlapis“), idėjų kūrimas („minčių lietus“, „smegenų šturmas“), metaforiniai žaidimai, vaidybiniai žaidimai, inscenizacijos, kūrybinės užduotys, judrieji žaidimai su taisyklėmis; fizinės sveikatos, judesių raidos patikrinimas ir įvertinimas; sportinės šventės, sveikatos savaitės, akcijos, pasivaikščiøjimai; projektų rengimas ir vykdymas.</p> <p>Priemonės: kamuoliai, krepšinio stovai, lankai, lazdos, virvutės, „gymnic“ kamuoliai, mašinėlės, dviratukai, sūpynės, čiuožimo kalneliai, knygos, enciklopedijos, paveikslai, žurnalai apie sportą, vitaminus, kūno sandarą, daržoves.</p>
<p>Komunikavimo kompetencija.</p> <p>Geba tenkinti savo poreikį, bendrauti ir pažinti pasaulį.</p> <p>Domisi rašytine kalba.</p> <p>Bando susitarti, drauge žaisti, pavadinti, apibūdinti, pristatyti žaidimą.</p>	<p>Tematika: „Kalbu ir klausausi“, „Mano knygelės“, „Paslaptinga dėžutė“, „Aš kūrėjas“, „Kuriu knygelę“, „Linksmosios raidės“, „Seku, seku pasaką“, „Pirštukų išdaigos“, „Garsiukų ir raidelių šokis“, „Dienos, mėnesiai, metai“.</p> <p>Vaikų veiksenos. Vaikas klauso sekamų pasakų, sakmių, padavimų, skaitomų grožinės ir pažintinės literatūros kūrinių, deklamuojamų eilėraščių, dainuojamų dainų, lopšinių, pajaučia tarmės ir bendrinės kalbos skirtumą. Atpasakoja girdėtas pasakas, pasakoja patirtus įspūdžius, nutikimus savo draugams, pedagogams ryto rate, popietinėje veikloje. Aiškinasi žodžių</p>

<p>Geba išreikšti žaidimo turinį, naudojant įvairias komunikacijos priemones ir būdus.</p> <p>Geba įsiklausyti į draugo, pedagogo kalbą, išgirsti perteikiamą informaciją. Geba klausinėti, deklamuoti, eiliuoti, žaisti žodžiais, bandyti reikšti mintis kuo įvairesniais būdais: mimika, kūno judesiais, vaizdu, žodžiu, vaidyba. Geba aiškintis sudėtingesnių žodžių ir sakinių prasmę. Geba panaudoti savo kūrybines galias, vaizduotę, kūrybiškumą. Geba derinti įvairias kalbos dalis.</p>	<p>prasmę, reikšmę, vartojimą, kuria naujus žodžius, ieško panašiai skambančių, vartoja būdvardžių laipsnius, būseną nusakančius veiksmažodžius ir jaustukus, veiksmažodžius nusakančius išiktukus. Dėlioja paveikslėlius su užrašytomis raidėmis, žaisdamas imituoja skaitymą ir rašymą, keverzoja ir bando rašyti raides. Inscenizuoja trumpas grožinės literatūros kūrinių ištraukas, geba improvizuoti pasirinktą veikėją. Atkreipia dėmesį į kalbos menines savybes: vaizdingumą, pakartojimus, ritmą, intonacijų įvairumą, kalbos garsumą, loginį kirtį. Skiria lėtą, greitą, vidutinį kalbos tempą. Atpažįsta rimą ir pats rimuoja, pastebi žodžius, prasidedančius su ta pačia raide. Nusako daiktų ypatybes, skaičių, linksni, vartoja vienarūšes sakinių dalis, būdvardžių laipsnius, jaustukus, išiktukus, tariamąją nuosaką, sinonimus, antonimus, kalbasi dialogu. Įsidėmi vaizdingus posakius ir vartoja kasdieniniame grupės gyvenime. Klausio paukščių balsų pamėgdžiojimų, gamtos garsų, sugeba atpažinti ir išgirsti juos gamtoje. Kuria ir žino klausymosi taisykles – kalba draugas, suaugęs – reikia patylėti, rodo susidomėjimą, žaidžia „tylos“ žaidimus, teatrą: aktoriai vaidina, žiūrovai klauso. Kuria plakatus abstrakčioms ir apibendrinančioms sąvokoms analizuoti (derlius, draugystė, visi turi namus). Kuria lankstinukus, knygeles apie spalvas, formas, gyvūnus, augalus, žmones, augintinius. Vartydamas knygeles, klausydamas literatūros kūrinių, deklamuodamas eilėraštkus pajunta rašytinės ir sakytinės kalbos skirtumą. Piešia ornamentus, raides, spalvina, karmo, lipdo, lanksto, lavina smulkiuosius rankos raumenis. Rašo molyje, smėlyje, lentoje, ant stiklo, kopijuoja parašytus žodžius. Supranta, kad užrašyti žodžiai perduoda mintį, atpažįsta raides, žino jų pavadinimus, pradeda sieti raides su garsais. Naudodamiesi iliustracijomis bando nuspėti, pasakoti, kas bus toliau.</p> <p>Ugdymo metodai: pokalbis, pasakojimas, pasakų kūrimas, interviu, didaktinės užduotys, tikslinės užduotys, kurioms vadovauja pedagogas, vaidybiniai žaidimai, individualios užduotys vaikams.</p> <p>Priemonės: siužetinių paveikslėlių serijos, žaidimai foneminei klausai, smulkiajai motorikai lavinti, knygos, plakatai, laikraščiai, reklaminiai bukletai, spausdinimo mašinėlė, raidžių kortelės, lenta rašymui, stalo žaidimai, pasakų ir muzikos įrašai, vielelės lankstymui, molis, plastilinas, įvairių žanrų literatūra (tautosaka, grožinė ir dalykinė literatūra, aprašomojo-publicistinio pobūdžio kūriniai apie Tėvynės praeitį, gamtą, žymius žmones, žmonių darbus, papročius, tradicijas, šventes).</p>
<p>Pažinimo kompetencija.</p> <p>Geba domėtis savimi, suaugusiais žmonėmis, artimiausia gamtine ir kultūrine aplinka, pasauliu, atrandant naują ir išgyvenant pažinimo džiaugsmą.</p> <p>Gėrisi ir tyrinėja negyvosios gamtos reiškinius.</p> <p>Bando suprasti augalų,</p>	<p>Tematika: „Mes rūšiuojam“, „Mažtau, rūšiuoju, gyvuoju“, „Keičias laikas, mainos rūbas“, „Aš gyvenu prie Baltijos jūros“, „Aš saugus, kai žinau“, „Protinci ir išdykė skaičiai“, „Vabaliukų ir vabzdžių karalystėje“, „Kiek darbėlių, kiek darbų“, „Gyvūnai – žmogaus draugai“, „Žiemojantys paukščiai ir gyvūnai“ „Aš ir laikas“, „Dangaus – kūnai“, „Amatai, verslai, meistrystė“, „Mano gimtinė – Lietuva“, „Mano gimtasis miestas“, „Aš auginu“, „Pažink, tyrinėk, eksperimentuok“, „Paukščiai sugrįžo – pavasaris atkeliavo“, „Aš mokausi mylėti, Tave žeme“, „Profesijos, jeigu būčiau“, „Sukasi kelionių ratas“.</p> <p>Vaikų veiksena. Vaikai tyrinėja visais jutimais: įsižiūri, įsiklauso, uosto, ragauja, liečia, užuodžia ir nustato kvapus,</p>

gyvūnų gyvybės ratą, pajaušti žmogaus ryšį su gamta.

Pradedama suprasti, jog negalima teršti gamtos, turi rūpintis augalais, gyvūnais, augintiniais. Geba domėtis technika, technine kūryba. Geba tyrinėti ir pažinti artimiausią namų, gyvenamosios vietovės aplinką, remiantis jutimais ir vaizduote. Geba įvardyti kai kurios aplinkos daiktus ir reiškinius. Geba grupuoti, lyginti daiktus pagal spalvą, dydį, formą. Geba domėtis skaitymu ir rašymu, gerbti knygas, saugoti ir tausoti. Geba suvokti daiktų įvairovę. Geba vertinti žmogaus darbo rezultatus, pajusti pagarbą žmogaus rankų ir proto darbui. Geba domėtis savo gimtuoju miestu Palanga, žmonėmis, jo kultūros vertybėmis.

ragauja užsimerkus, atspėja, kas valgoma, jaučia šilumą ir šaltį, tyrinėja vandens ir oro temperatūrą. Lygina, grupuoja, rūšiuoja vienodus ir skirtingus daiktus, matuoja skystas ir birias medžiagas įvairios formos indais, matuoja daiktus įvairiais matuokliais: ūgio matuokle, svarstyklėmis, sutartiniais matais. Skaičiuoja daiktus, domisi skaitmenimis, juos pažįsta iki 10, skiria dešinę ir kairę savo kūno puses, naudoja geometrinių figūrų trafaretus apvedžiodamas, puošdamas, spalvindamas; įgyja elementarų supratimą apie daiktų grupių lygybę ir nelygybę; grupuoja, lygina daiktus pagal vieną ir kelias savybes. Atpažįsta ir pavadina geometrines formas (skritulį, ovalą, kvadratą, stačiakampį, trikampį); orientuojasi ir supranta laiko sąvokas: paros, metų, vakar, šiandien, rytoj. Tyrinėdamas vaikas domisi visa jį supančia gamtine ir kultūrine aplinka: žmonėmis, daiktais, darbais, įvykiais, metų ritmais. Veikia su įvairia gamtine medžiaga (vandeniui, smėliui, kaštonais, gintarėliais, akmenukais ir pan.); manipuliudamas su įvairiomis medžiagomis įgyja supratimą apie daiktų dydį, tūrį, svorį, formą, kiekį ir skaičių. Išvykų metu stebi miestą, pastatus, žmones, sužino jų profesijas, kultūros vertybes, grupės tautiniame kampelyje susipažįsta su daiktais, įrankiais. Pojūčių, stebėjimų, tyrinėjimų pagalba stebi kasdieninius reiškinius, orus, augalus, matuoja, modeliuoja, gretina ir lygina, savo pastebėjimus pateikia įvairiais išraiškos būdais (piešiniais, sukuriant pasakojimus, knygas apie augalus, gyvūnus, metų laikus). Domisi darže, sode augančiais augalais, žino sąvokas daržovės, vaisiai, uogos, pažįsta nuodingus ir nenuodingus grybus, valgomas miško uogas. Žino, kaip tinkamai elgtis gamtoje (nelaužyti medelių, nešiukšlinti ir kt.), suvokia, kaip išsaugoti gražią gamtą; geba paaiškinti, kodėl negalima deginti žolės. Prižiūri grupėje augančias gėles, daržoves, sodina, daigina (padedant auklėtojai) augalus ir tyrinėja, kokių sąlygų reikia jiems augti, laisto, purškia. Stebi, prižiūri darželyje ir namuose savo augintinius, domisi naminiiais gyvūnais ir paukščiais, žino jų pavadinimus. Supranta gyvūnų naudą žmogui, apibūdina gyvūnų išvaizdą, gyvenimo būdą ir kt.; išdėlioja, tyrinėja ir tvarko pačių surinktą gamtinę medžiagą. Klausosi grožinės literatūros kūrinių, stebi knygutes, enciklopedijas, kaupia patirtį apie visuomeninius reiškinius, gyvūnus, augalus. Dalyvaudami šventėse pajunta ryšį tarp švenčių, metų laikų, tradicijų, atkreipia dėmesį į šventiniuose ritualuose naudojamus augalus – simbolius: eglutę, Kalėdų medį, verbas, paparčio žiedą). Ugdomi pagarba šventais laikytiems gyvūnams, augalams (žalčiui, ažuolui, gyvybei šalia savęs, žemei). Žiūrinėja enciklopedijas, knygas, susipažįsta su didžiais Lietuvos miestais, įvardija Lietuvos sostinę Vilnių, domisi jos simboliais, praeitimi, įžymiausiais Lietuvos žmonėmis. Susitikimų metu su Jonavos miesto tautodailininkais, kitais žymiais žmonėmis, klausosi jų pasakojimų apie Jonavos, Lietuvos praeitį, tradicijas, šventes. Edukacinių išvykų metu į Jonavos Krašto muziejų, Jonavos Kultūros centrą, Jonavos r. savivaldybės viešąją biblioteką, miesto parką, dviračių takus, Jonavos sporto areną ir kt. vaikai praplečia savo akiratį apie Jonavos kraštą.

Ugdymo metodai: didaktinės užduotys; pokalbis, stebėjimas, individualios užduotys vaikams, asociacijų kūrimas („voratinklis“, „žemėlapis“), idėjų kūrimas („minčių lietus“, „smegenų šturmas“), analogijų, projektinė veikla, ugdymo valandėlės, galvosūkiai,

	<p>kolekcionavimas.</p> <p>Priemonės: įvairios enciklopedijos, žemėlapiai, plakatai, stalo žaidimai, įvairūs prietaisai tiriamajai veiklai, gamtinės medžiagos pavyzdžiai, kambariniai augalai, pažintiniai paveikslai, oro ir mėnesio kalendoriai, laikrodis, pinigų kortelės kompasas, padidinimo stiklas, mikroskopas, įrankiai augalų ir gyvūnų priežiūrai, matavimo priemonės-liniuotės, termometrai, svarstyklės, delionės, loto, lego konstruktoriai, domino, šaškės, šviesos stalas, IKT.</p>
<p>Meninė kompetencija:</p>	<p>Tematika: „Rudenėlio spalvos“, „Krinta lapai pamažu, rudenėli, kaip gražu“, „Oi, atvažiuoja šventa kalėda“, „Laukiame Kalėdų“, „Su Kalėdų seneliu, šoksiu aš, šoksi tu“, „Jorė žemę atrakino“, „Ką mažiems atneš Velykė“, „Seku, seku pasaką“, „Mama – tu pasauly viena“, „Dėkoju mamytei, dėkoju tėveliui“, „Aš skubu užaugt“, „Aš kūrėjas“, „Spalvos ir spalviukai“, „Nukrito saulutė žemelei ant delno“.</p>
<p><i>Muzika</i></p> <p>Geba kūrybiškai išreikšti savo gebėjimus pačiomis įvairiausiomis formomis: dailė, vaidyba, muzika.</p> <p>Geba suvokti, kad muzika gali padėti „pasakyti“ kitam apie save, savo nuotaiką, jausmus, išgyvenimus. Geba kurti daineles, lopšines, žaidimus. Pajunta esmines liaudies kūrybos formas. Geba nusiteikti, susikaupus klausytis, įsijausti ir atliepti, grožėtis meniškai vertinga muzika, suvokti muziką.</p>	<p>Vaikų veiksenos. Pratinasi išgirsti gamtos „muziką“, patys pučia šaltą, šiltą orą, išpučia ir susprogdina balioną, pamėgdžioja jūros ošimą, šildo rankutes ir t. t., moka įkvėpti per nosį, nekelti pečių, sulaikyti įkvėptą orą ir lėtai, be įtampos dainavimo metu įkvėpti. Mėgdžioja gamtos garsus, dainuoja patarles, priežodžius, greitakalbes. Atlieka kūrybines užduotis: padainuoja savo vardą, kuria melodijas trumpiems eiliuotiems tekstams, garsais išreiškia tam tikrą nuotaiką, dainuoja įvairių dermių dainas be žodžių, derina muzikavimą su judesiu. Mokosi dainuoti, aiškiai, tiksliai tarti žodžius, tiksliai intonuoti dainuojant su pritarimu ar be jo, pratinti išreikšti dainos nuotaiką mimika, kūno judesiais. Siekti, kad vaikų balsai skambėtų švelniai, minkštai. Repertuarą sudaro lietuvių liaudies, kitų tautų liaudies dainos, kompozitorių dainos vaikams, populiaros pramoginės dainos, ploja delnais, pliaukši delnais per kelius, ritmą muša koja, spragsi pirštais, caksi liežuvio. Skambančią muziką (jos nuotaiką, pobūdį, melodinę liniją) išreiškia judesiais, atlieka judesius šokdamas liaudies šokius, ratelius, šokio metu sudaro nesudėtingas figūras, šoka poroje, sustoja į ratelį, vorą, pusratį, dviem eilėm, linguoja, siūbuoja, pasilenkia, atlieka judesius galva, liemeniu, rankomis ir kt. Susipažįsta su muzikos instrumentais, bando kurti, improvizuoti, groti nesudėtingais tradiciniais ir netradiciniais, savos gamybos muzikos instrumentais: žvangučiais, akmenėliais, pagaliukais, buteliukais, kaladėlėmis ir kt. Kuria ritmą trumpiems eiliuotiems tekstams, judesius – rateliams, šokiams. Klauso gamtos garsų, paukščių balsų, civilizacijos triukšmų. Skiria muzikinius ir nemuzikinius garsus.</p> <p>Ugdymo metodai: kalendorinių švenčių organizavimas, siekiant pajusti ritmingą gamtos pulsavimą, laiko tėkmę (Ožio diena, Šviesos diena, Kalėdos, Trys Karaliai, Užgavėnės, Velykos, Jurginės); susitikimai; bendradarbiavimas su šeima ir įstaigos bendruomene, tradicinių darželio švenčių organizavimas; dalyvavimas miesto, respublikiniuose renginiuose, konkursuose, festivaliuose.</p> <p>Priemonės: muzikos ir savos gamybos instrumentai, dūdelės, švilpynės, lazdelės, barškučiai, žaisliniai pianinai, gitaros, metalofonai, magnetofonas, muzikiniai diskai, skarelės, kaspiniai, garsajuostės su muzikos įrašais.</p>

<p><i>Dailė</i></p> <p>Geba patirti kūrybos džiaugsmą, pasitikėdamas savimi. Piešiant, tapant, lipdant, konstruojant, stebint savo ir kitų darbus. Geba pajauti linijos, spalvos, formos raiškos galimybes plokštumoje ir erdvėje, kurti vaizdus derinant, komponuojant, modeliuojant, pritaikant, numatant. Geba pamatyti gamtos grožį – gamtoje, žmoguje, meno kūrinuose.</p>	<p>Vaikų veiksenos. Vaikai eksperimentuoja su įvairiomis piešimo priemonėmis: spalvotais minkštais pieštukais, flomasteriais, kreidelėmis, daro gamtinės medžiagos atspaudus (medžio, lapo ant smėlio, pirštu ant stiklo, popieriaus, kreidele ant asfalto ir įvairiomis tapymo priemonėmis (vandeniniai dažai, guašas). Sužino ir išbando įvairių tapybos priemonių, medžiagų, technikų naudojimo galimybes. Kuria žemės meno kompozicijas, panaudojant įvairią gamtinę medžiagą, eksperimentuoja su moliu, plastilinu, smėliu, sniegu, gamtine medžiaga. Plėšo, kerpa, dėlioja nesudėtingus tautinius ornamentus, bando išlaikyti linijų, spalvų, formų išdėstymo darną, simetriškumą, kuria ir eksperimentuoja spalvomis: išreiškia save, savo nuotaiką, girdėtų literatūros ir muzikos kūrinių įspūdžius. Kerpa įvairias detales, figūras iš perpus sulenкто popieriaus (simetrinis kirpimas); piešia žmogų, žmogaus kūno dalis, veido detales, judesį, siekia išlaikyti proporcijas, formas. Dalyvauja meniniuose projektuose, dalyvaujant Jonavos miesto dailininkams, savo kūrybiniais darbais puošia grupę, įstaigos patalpas, teikia piešinius vietinei spaudai, įvairioms parodoms. Piešia vaškėmis kreidelėmis ant šlapio popieriaus lapo, lieja dėmes, daro atspaudus, konstruoja darbelius, panaudodami antrines žaliavas: dėžutes, butelius, kamščius. Gamina kaukes, žaisliukus Kalėdų eglutei, šventinius atvirukus, dažo kiaušinius.</p> <p>Ugdymo metodai: stebėjimas, analizavimas, eksperimentavimas, erdvinių kompozicijų projektavimas, kūrybinis darbas, atradimų metodas.</p> <p>Priemonės: knygos, albumai, nuotraukos, tautodailės kūriniai, vandeniniai dažai, guašas, teptukai, molbertai, drožlės, poroloninės kempinė, popierius, klijai, sąvaržėlės, seni žurnalai, lipni spalvota plėvelė, gamtinė medžiaga (sėklos, džiovinti lapai, akmenėliai, smėlis), modelinas, molis.</p>
<p><i>Vaidyba</i></p> <p>Geba pajauti žodžių (garsų) ir atliekamų judesių harmoniją, pratinasi vaidinant išlikti aktyviu. Geba žaisti siužetinius žaidimus, plėtoti žaidimo siužetą įsivaizduoti, fantazuoti, kurti siužetiniams, žaidimams atitinkančią aplinką. Geba įsijausti į vaidmenį, „atgaivina“ žaislus ir daiktus, bendrauja su jais kaip su gyvais.</p>	<p>Vaikų veiksenos. Gamina lėles (pirštukines, pirštines, lazdelines, marionetes, lėles šešėlių teatrui) iš įvairiausių medžiagų, daiktų, popieriaus atraižų. Žaidžia teatrą: vaidina, improvizuoja įvairias situacijas, atlieka vaidmenis. Vaidindamas, kūrybiškai plėtoja socialinius žaidimus, perteikia socialinę patirtį, įspūdžius. Inscenizuoja trumpas grožinės literatūros kūrinių ištraukas, liaudies pasakas, pasakų su dainuojamaisiais intarpais siužetus. Žaisdamas įsijaučia į vaidmenį, „atgaivina“ žaislus ir daiktus, bendrauja su jais kaip su gyvais, inscenizacijų metu dainuoja žinomas daineles, eina ratelius, šoka, groja įvairiais instrumentais. Kuria dekoracijas vaidinimui, gamina bilietus žiūrovams, sukurtus spektakliukus rodo savo draugams, miesto ikimokyklinių įstaigų ugdytiniais.</p> <p>Ugdymo metodai: siužetiniai – vaidmeniniai žaidimai, dialoginė kalba, bendravimas, įspūdžių perteikimas, išvykos į spektaklius kultūros institucijose, susitikimai su aktoriais.</p> <p>Priemonės: siužetinių – vaidmeninių žaidimų atributika: įvairios karūnelės, skaros, kepurės, rūbai persirengimui, stalo teatro personažai, pirštinių, pirštukinių, lazdelinių lėlės, širmos.</p>

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaikų pasiekimų vertinimas – tai duomenų rinkimas apie vaiko poreikius, interesus, pastangas, ugdymosi pasiekimus bei nuolatinis informacijos apie daromą pažangą kaupimas ir apibendrinimas. Vertinime dalyvauja: mokytojai, vaikai, tėvai. Specialiųjų poreikių vaikų pasiekimus vertina pagalbos mokiniui specialistai kartu su ugdančiais pedagogais ir tėvais. Tai paskatina visus komandos narius matyti vaiką kaip visumą, padeda išvelgti raidos netolygumus ir numatyti prioritetines kiekvieno vaiko ugdymosi gaires.

Vertinant ugdytinių pasiekimus, skatinamas sėkmės jausmas bei elementarus įgytų mokėjimų, gebėjimų ir įgūdžių reflektavimas. Vaikų pasiekimai vertinami remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“ (2014).

Ugdymo pasiekimų vertinimo tikslai

- Pažinti kiekvieną ikimokyklinio amžiaus vaiką, atpažinti jo pasiekimus įvairiose ugdymosi srityse, nustatyti individualų ugdymosi tempą, išsiaiškinti ugdymosi poreikius;
- Numatyti tolesnes vaiko ugdymo gaires, atsižvelgiant į jo ugdymosi poreikius, pasiekimus ir daromą pažangą, parinkti tinkamesnę ugdymo turinį, būdus, priemones, aplinką ir kt.;
- Numatyti kaip ugdymas bus individualizuojamas, pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo interesus, polinkius, lūkesčius, galimybes, turimą patirtį;
- Nuolat stebėti, ko ir kaip vaikas mokosi, ko išmoko, kokius sunkumus patyrė, kaip juos įveikė, ir į tai atsižvelgiant koreguoti ugdymo procesą;
- Nustatyti, ar vaikų ugdymo organizavimas buvo veiksmingas, ar vaikui (vaikų grupei) pavyko pasiekti iki tam tikro laikotarpio numatytus ugdymosi rezultatus;
- Atrinkti ir pateikti tėvams aktualią informaciją apie jų vaikų ugdymąsi, motyvuojančią juos aktyviau įsitraukti į vaikų ugdymą įstaigoje;
- Pateikti objektyvią informaciją apie vaiko ar vaikų grupės ugdymąsi kitiems specialistams.

Vertinimo nuostatos

Į ikimokyklinį ugdymą žvelgiama iš vaiko perspektyvos – vaikas pripažįstamas kaip savo poreikius, interesus bei patirtį turinti individualybė, gebanti autentiškai ugdytis ir kaupti patirtį sąveikoje su pedagogu ir kitais vaikais.

Kiekvieno vaiko ugdymo(si) pažangai būdingi tie patys žingsniai, tačiau dėl kiekvieno vaiko gyvenimo patirties ir ugdymo(si) stiliaus skirtumų to paties amžiaus vaikų pasiekimai gali skirtis.

Visoms vaiko raidos sritims – sveikatos, socialinei, pažinimo, komunikavimo, meninei – skiriamas vienodas dėmesys.

Orientuojamasi į vaiko vertybinių nuostatų, gebėjimų, žinių ir supratimo visuminį ugdymąsi.

Vertindami pedagogai atsižvelgia ne tik į tai ką vaikas gali padaryti, bet ir į tai, kaip jis tai daro (proceso lygmuo). Vertinimas grindžiamas nuolatiniu vaiko pažangos stebėjimu, skatinimu, grįžtamuju ryšiu, aktyviu vaiko vaidmeniu šiame procese.

Vertinimo ciklas

- Vaiko pažinimas: informacijos apie vaiką kaupimas, analizavimas (stebėjimas, klausymas, fiksavimas).
- Planavimas: numatomi/koreguojami ugdymo (si) tikslai, uždaviniai, turinys, vertinimo metodai.
- Duomenų dokumentavimas: sukauptos informacijos apie vaiką analizė.
- Informavimas: dalijimasis informacija apie pažangą su vaiku, tėvais (globėjais), pedagogais, pagalbos mokiniui specialistais.

Vertinimo planavimas

- Vaiko pasiekimai vertinami nuolat;
- Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimai vertinami du kartus per metus: pirmasis vertinimas atliekamas iki spalio 1 d. antrasis iki gegužės 25 d. (pateikiamas apibendrinamasis vertinimas); tarpiniai vaikų pasiekimai atliekami, jei išryškėjo didelės ugdymo(si) spragos;
- Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų kalba vertinama tris kartus per metus: pirmasis vertinimas iki spalio 1 d., antrasis vertinimas iki sausio 10 d., trečiasis iki gegužės 25 d.
- Meninio ugdymo pedagogė vertina vaikų pasiekimus ir teikia informaciją grupės pedagogams.
- Ugdymo(si) sunkumai sprendžiami tiks su ugdymo procese dalyvaujančiais specialistais ir tėvais.

Vaikų ugdymo(si) pažangos ir pasiekimų vertinimo būdai ir metodai

- Stebėjimas;
- Diskusija;
- Vaiko pasakojimas;
- Pokalbis;
- Vaiko veiklos ir kūrybos darbų analizė;
- Vaiko elgesio faktų analizė;
- Atskirų situacijų aprašymas;
- Vaiko įsivertinimas;
- Vaikų padėkos, diplomai;
- Fotografavimas, vaizdo įrašai, garso įrašai ir kt.

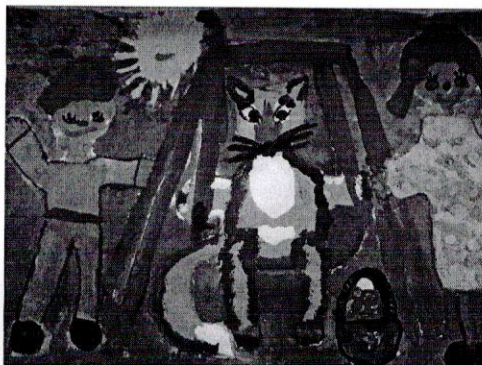
Pasiekimų fiksavimo ir pateikimo formos

Pasiekimų fiksavimo ir pateikimo formas, remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“ (2014) ir „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijomis“ (2015), įstaigos ikimokyklinio ugdymo pedagogai rengia vaiko pasiekimų diagramas, schemas, lenteles ir kt. Kiekvieno pedagogo pasirinktas vaiko pasiekimų formas analizuoja, joms pritaria Jonavos vaikų lopšelio-darželio „Žilvitis“ mokytojų taryba.

Informavimas apie pasiekimų rezultatus

Vertinimo rezultatai aptariami individualiuose pokalbiuose su tėvais, mokytojų tarybos posėdžiuose, su pagalbos vaikui specialistais, įstaigos vadovais (direktore, pavaduotoja ugdymui). Grupės pasiekimai ir pažanga aptariama, analizuojama, panaudojama tėvų informavimui, ugdomojo proceso tobulinimui, sprendimų priėmimui.

Grupių auklėtojai, pagalbos vaikui specialistai, kiti pedagogai mokslo metų pabaigoje informuoja tėvus (globėjus) apie vaikų pasiekimus ir pažangą. Informacija pateikiama individualaus pokalbio su vaiko tėvais (globėjais) metu. Individualiai aptariamas vaikų pažangos ir pasiekimų aplanko turinys. Mokslo metų eigoje informacija tėvams (globėjams) perduodama pagal poreikį.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Monkevičienė, O. (Sud.). Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius.2001.
 2. Monkevičienė, O. (Sud.) Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Vilnius, 2014.
 3. Monkevičienė, O. (Sud.) Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius, 2015.
 4. Adaškevičienė, A. Judėjimo džiaugsmas. Lietuvos ikimokyklinukų fizinio aktyvumo optimizavimo programa. Vilnius, 1996.
 5. Juodaitytė A. Socializacija ir ugdymas vaikystėje. Vilnius. 2002.
 6. Jankauskienė, L., Monkevičienė, O. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius. 2006.
 7. Oxscarek S. Ikimokyklinuko gimnastika. Kaunas. 2005.
 8. Skirmantienė A. Žaliuok, Tėviškėle. Ekologinis – aplinkosauginis ugdymas darželyje. Šiauliai. 2003.
 9. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas, priimtas LR Seimo 2011 m. kovo 17 d.
 10. Vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos respublikos įsakymu Nr. I-983.
 11. Verseckienė O., Marcinkas V. Po tėviškės dangum. Vilnius. 2005.
 12. Žukauskienė R. Raidos psichologija. Vilnius. 1996.
 13. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. Vilnius, 2014.
 14. Geros mokyklos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr.V-1308.
-